

POSUDEK VEDOUCÍHO DIPLOMOVÉ PRÁCE

Název: Principy etiky Starého zákona. Nutná obrana ve Starém zákoně?

Student: Bc. Petr Šedý

Popis práce:

Diplomová práce má 86 stran. Titulní strana je s dvojjazyčným názvem. V diplomové práci je dvojjazyčná anotace se soupisem klíčových slov; prohlášení a poděkování; seznam zkratk, desetině tříděný obsah; Abstrakt v závěru opět dvojjazyčný, seznam použité (tříděné) odborné literatury (anglické, české) v celkovém počtu 59 položek a dvě přílohy. Vlastní stať má pět kapitol (str. 8-78) + úvod a závěr. Poznámkový aparát tvoří 616 položek standardně pod čarou na stránce. Formální náležitosti diplomové práce jsou splněny.

Hodnocení práce:

Diplomová práce má promyšlenou stavbu. Kombinuje výklad vybraných starozákonních textů s odbornou právní literaturou, příklady z praxe a to doplňuje o sondy do křesťanské teologie a mnohde i do rabínské tradice. Student neodbočuje od stanoveného tématu. Ve všech kapitolách se vyjadřuje kombinovaně wir-formou a ich-formou. Dává tím sice najevo osobní angažovanost (píše za určitou komunitu a že jeho sdělení je subjektivní), ale jazyk diplomové práce by měl být konzistentní a spíše neosobní v celé práci. Přeci jen jde o písemnou práci a nikoli o mluvený projev.

V první kapitole (str. 8-32) se student věnuje rozboru starozákonních textů, které souvisejí s tématem práce. Struktura rozboru je kompaktní, dobře uspořádaná a velmi přehledná. Rozbor (nikoli exegeze) je založen na samostatném promýšlení, konfrontaci různých překladů s odkazy na příslušné komentáře a to je vždy vztaženo k hlavnímu tématu práce (student zformuluje přínos textu pro porozumění tématu). Argumenty má dobře zdůvodněné a veškerá převzatá sdělení má řádně podložená bibliografickými údaji v poznámkovém aparátu. Je třeba říci, že student textům naslouchá – nepřistupuje k řešení tématu s předem hotovým názorem, který by si chtěl jenom potvrdit. Proto respektuje variabilitu stanovisek i odlišnost kontextů. Nadto se vždy snaží sledované starozákonné texty slyšet i osobně, to znamená brát vážně jejich zvěst. Při tom se ovšem vymezuje jak proti mechanickému uplatňování biblických textů, tak vůči křesťanskému fundamentalismu (sporné je tvrzení, že evangelikalismus je součástí protestantské tradice; 29).

Ve druhé kapitole pracuje s křesťanským pojetím Desatera jak v rozdělení, tak ve zvěsti. To znamená, že nezohledňuje ani fakt, že jde o Hospodinův výrok, ani hebrejskou podobu (to platí pro všechny analyzované texty Tanachu) a z toho plynoucí zjištění, že nejde o etický, nýbrž primárně o orákulum (bohoslužebné zaslíbení) popisující (indikativy) následky vyvedení z Egypta na život komunity, vyvedeného Izraele. Etika je v Desateru sice přítomna, ale druhotně. Možná by stálo zato, Petře, abyste při obhajobě vysvětlil, proč jste nenašel odvahu vystoupit z křesťanského stereotypu a nahlédnout mimo obvyklé myšlenkové vzorce. Chápu, že je tento přístup dán i výběrem použité literatury a absencí práce s původním hebrejským textem. Zde by ale také bylo užitečné, kdybyste při obhajobě přesvědčivě vysvětlil, co míníte paradigmatickým přístupem, protože druhý a pátý zdroj paradigmatické etiky je ve Vašem popisu (str. 38-39) v podstatě stejný. Jistě je smlouva paradigmatickým. Ale proto, že jde o Hospodinův výrok. Ten tvoří vždy základ paradigmatu. Pak by ovšem bylo třeba paradigma redefinovat, neboli s přístupem Christofera Wrighta se kriticky vyrovnat a nikoli jej jen představit (toto kritické vyrovnání se schází i u jiných autorů).

Třetí kapitola uvádí do historického kontextu řešení sebeobrany. Příklady z díla Aurelia Augustina, Tomáše Akvinského a reformátorů neposouvají v hledání odpovědi, ale příklad R. Niebuhra a D. Bonhoeffera naopak není vytěžen dostatečně (potenciál k otázce sebeobrany není využit). Student prokazuje obeznámenost s odbornou literaturou. Výsledný myšlenkový posun však probíhá na základě výkladu biblických textů.

Čtvrtá kapitola dává nahlédnout do legislativy a otázku sebeobrany správně zařazuje do současného společenského rámce (přizemňuje ji). A pátá kapitola se věnuje otázkám hermeneutickým. Zde a v první kapitole je skutečně těžiště diplomové práce. Autor používá důsledně

wir-formu (v Abstraktu ich-formu), řeč je odlehčená a má homiletizující charakter. Je zde patrná snaha studenta vyrovnat se s dominantním přístupem komunity, které je součástí (zřejmě se vymezit vůči evangelikálnímu přístupu). Úvahy jsou zajímavé, místy odvážně nadnesené, ale schází jim základna, kterou by studentovi dodalo studium Tanachu založené na rozboru hebrejského textu. Po něm by se mnoho slov mohlo vypařit a stereotypy mohly pominout.

Závěr: student se poctivě snaží dostat odpovědi ze všech textů, které studuje. Prokázal schopnost postihnout koncepci studovaného díla a kombinovat jednotlivé přístupy. Zároveň zůstal opatrný a obezřetný vůči různým stanoviskům. Je-li výsledek jeho bádání zjištění, že jde o složitý problém, na který se jen těžko hledá jednoznačná odpověď, je to dobrý výsledek.

Diplomovou práci navrhuji hodnotit jako velmi dobrou (2), ale v případě působivé obhajoby se nebráním ani hodnocení jinému.

V Praze, 7.8.2024

Jiří Beneš